

pisnik o dotičnem sklepu, in pa spričevalo od oklica omenjenega sklepa;

- b) deželni odbor takrat, kedar on sam ali pa deželni zbor pobiranje priklade privoli, pa tudi takrat, kedar izide posebna deželna postava za to, in sicer vselej ob enem, kedar privolitev priklade dotični županiji naznanja.

Odgovor na vprašanje 2: Pobrani znesek naj se ob koncu vsacega meseca dotični županiji odrajta.

Potrebno se nam zdi, naj bi sl. deželni odbor in pa sl. deželno finančno vodstvo to reč prevdarila in med seboj se dogovorila o tem, da se pravilen red vpelje, in naj bi se to, kar se končno določi, tudi županijam naznanilo, da se vedó v prihodnje po tem ravnati in jim ne bo treba v tej zadevi romati od Poncija do Pilata.

Županom našim pa priporočamo, naj vsako leto, predno še leto preteče, naredé proračun o prihodkih in stroških za prihodnje leto ter prevdarijo, ali jim je z rednimi dohodki mogoče izhajati ali ne; če je pa posebne priklade k cesarskim davkom potreba, skličejo naj nemudoma občinski odbor, ki potrebno priklado ukrene in če je za njeno pobiranje posebnega privoljenja treba, naj si ga brez odlašanja od deželnega odbora priskrbé.

Na vsak način je pa treba skrbeti za to, da se pobiranje priklade o pravem času začne, kajti če se dotična obravnava še le začne med letom, za katero se ima priklada pobirati, se to kaj rado zavleče in potem je sitnosti in homatij brez konca in kraja.

Národne stvari.

Ravnopravnost na železnica.

Peticija do sl. vodstva Rudolfove železnice.

Prijatelj našega lista nam piše sledeče:

„Te dni sem se vozil iz Beljaka v Ljubljano. Čudil sem se, da je konduktêr vse postaje samo po nemški klical: „Ratschach, Kronau, Lengenfeld itd.“ Ko pridem v voz, ga interpeliram: kaj je to „Kronau“? mi pravimo „Kranjska gora“; zakaj še vi tako ne kličete, saj vidite iz vsega, da sedijo tu večidel Slovenci?“ On pa mi odgovori: „Tudi kmetje razumejo nemška imena, ni treba po kranjski klicati postaj. Slovenec ni nič; če vam ni prav, se pa pritožite.“ Blizo tako je govoril ošabni nemški mož, jaz pa, naklonivši mu par debelih, se obrnem proti dvema v vozu sedečima kmetoma, ter ju prašam: ali res vsi ljudje umejo nemška imena postaj po Gorenskem? Zvedel sem pa ravno narobe, namreč, da jih mnogi ne razumejo in je že marsikdo zavoljo tega v škodo prišel. Tako je ubog delavec namesti v Podnart peljal se do Trebiža, ker nemško klicanih postaj ni razumel; revež je moral potem peš beračiti od Trebiža nazaj doli, ker ni imel denarja. Takih slučajev se je gotovo že več prigodilo, in škoda je tem večja, ker mora tisti, ki na slovenski zemlji nemških imen ne zná in se za tega del pre-daleč pelje, ne samo peš nazaj iti, ampak še po vrhu kazni plačati.

Ko sem kmetom rekel, da bom to v „cajtenge“ dal, so bili prav veseli, in so rekli, da bi le kaj pomagalo!

Sl. vredništvo „Novic“ je naprošeno, kakor koli skrbeti, da ta pritožba pride naznanje vodstvu Rudolfove železnice, da se odpravi napaka, ki ne žali samo narodnih pravic na tisti zemlji, na kateri se železnica vozi, ampak faktično dela škodo ljudem, ki ne umejo nemških imen krajev. Če bila bi imena slovenska in

nemška enaka, nihče ne bi imel pravice do pritožbe, al ker je razlika med nekaterimi imeni taka kakor noč in dan, potem je pritožba popolnoma upravičena. Kronau in pa Kranjska gora, — Lengenfeld in pa Dovje, — Zwischenwässern in pa Medvode itd. so si menda tako podobna kakor konj in pa Pferd, Egge in pa brana i. t. d. Kako bi Nemci kričali, ko bi konduktêr klical imena samo po slovenski: „Medvode, Kranj, Dovje, Kranjska Gora“ itd. in Slovenec na domači lastni zemlji mora včasih škodo denarja in zamudo časa trpeti zato, ker se konduktêrju ne poljubi postajo klicati po slovensko in nemško! Preneumen je izgovor, da vsak kmet ume tudi nemško ime krajev; pomaga si marsikak revež le s tem, da pozná kraj in se po tem znanji z voza spravi. Je li so morebiti železnice po slovenskih deželah tudi propagande za Bismarkijo? Ali smo Slovenci na Slovenskem to, kar Hercegovinci na Turškem? ali to, kar Slovani na Magjarskem? Naj sl. vredništvo storí potrební korak, da se odpravi škodljiva in sramotna napaka.“*)

Šolske novice.

* *Stajarska postava*, po kateri se ustanovi deželni šolski zalog in prenehajo okrajne šolske blagajnice, je potrjena od cesarja.

* *Odvrniti nesreče po barvah v šolah* se je ministerstvo notranjih oprav z ozirom na nesrečo, ki s je letošnje spomlad pripetila v Ptujem, obrnilo do ministerstva nauka s prošnjo, naj učitelje risarskih šol resno opomni, da ostro čujejo nad tem, da učenci v barvah namočenih čopčev (penzeljnov) ne devajo v usta, jih ne izsesajo, ošpičijo ali kakor koli z njimi v ustah ravnajo. Barve so večidel hudo strupene, zato je nevarnost za življenje velika, ako se tak strup požre.

Národno blago.

Narodne mrvice iz Istre.

Zapisal J. V.

Ako se od ptičjega gnjezda u kuči pové, pojé ptičice guž; ako se pové na puti, pojedó jih mravi. (Nekeda smišljeno, da bi otroci ptičja gnjezda na miru pustili.)

Slepič (Blindschleiche) je rekal, da ja vidim, bim činil, da dve materi na dan zaplaču.

Zračne padavine Istran tako le imenuje: maji, če najdrobneje deži, — romihljà, debeleje, — dažlji, še debeleje, — če pak zeló deži, pljuska, in ploha se zove plohada.

Sosnižka, dež in babje pšeno, — snižka, samo babje pšeno snig, — pahalj, pahljić sniga je snežinka, — grašica najdrobneja, — grad, debeleja, — tuča, najdebeleja toča, rosa, — mraz je slana; besedo „slana“ bi samo kak starec razumel, — zima, mrzlo, — stid (od stud) mrzleje; usika (mraz seka) najhuji mraz.

Oblog, za pokositi ali pasti okolo njive; salata sijanica, salata presajenica; — dremuh, dremuša, ki, ka rada dremlje; zamrljuha, zaušnica,

*) Radi storimo to z natisom upravičene te pritožbe ter bomo en iztis njen poslali tudi naravnost vodstvu železnice Rudolfove na Dunaji, nadjaje se, da konduktêrji ne bodo za pljučnico zboleli, če kličejo: „Medvode — Zwischenwässern“, — „Kranj — Krainburg“, — „Kranjska gora — Kronau“ itd.

Vred.

poličnica (udarec), — zameljuhati, slabo pomljeti, — talavriti, delati, hoditi brez koristi. Mišu na kotlovi verugah je vse jednako, ako pade va oganj ili mačku va zube (kdor mora propasti, mu je mala rizlika, propade li tako ili onako.)

Narodna otročja pesmica za dež.

Razvedrilo se nebó.
Oblačiči, oblačiči,
Kamo ste se skrili?
Na nas ste se razsrdili.
Oh pokažite se nam!
Sunce nas peče,
Zemlja nam puca.
Donesite nam dažića,
Da namoči se zemljica,
Da nam rodi krušića.

Slovansko slovstvo.

* **Slomšekove pesmi.** Zbral, uredil in izdal M. Lendovšek. Natisnila tiskarna družbe sv. Mohora v Celovcu. 1876.

Pod tem naslovom prišla je ravnokar na svetlo knjiga, katera v ličnem tisku in okinčana s podobo neumrlega rodoljuba 135 različnih pesmi izročuje svetu, ki jih je Slomšek, per eminentiam ljudski pisatelj, zložil narodu svojemu, katerega je ljubil kakor oče ljubi otroke svoje.

Ravno zdaj gre tudi za to, da se toliko zaslužnemu pokojniku izdela dragocen spominek iz marmeljna za cerkev Mariborsko; al spominek, ki bode pretrpel kamen in bron, gotovo je njegova literarna zapuščina, katere 1. del smo dobili v gori navedeni knjigi v roke. Kot intimni prijatelj nepozabljivega vladike, s katerim sem od leta 1844. do smrti njegove v preprijazni zvezi živel, radostno čestitam kaplanu Ptujskemu gospodu Lendovšku, izdatelju „Slomškovih pesmi“, da je na se vzel skrb in trud, vso sèm ter tje raztrešeno obilno in velikovredno literarno tvarino Slomškovo v skupnih knjigah na svetlo spraviti in tako zadostiti dolžnosti pietete, do katere je vezan ves narod slovenski. Slomškovo delovanje na slovstvenem polji sega v one čase (1833. leta itd.), ko bila je mila naša Slovenija še zapuščena pastorka in so pisatelji slovenski bili le bele vrane. In tudi to je, kar daje še posebno tehtnost spisom 30letnega delovanja njegovega.

Ker je pa izdanje vse literarne zapuščine Slomšekove odvisno od tega, da se obilo poprodá 1. del te knjige, katere čisti odnesek je namenjen izdanju ostalih Slomškovih spisov, zato je temveč želeli, da v vsako hišo slovensko pride ta prva knjiga, v kateri najdejo čitatelji tudi to, kedaj je Slomšek to ali uno pesem zložil in kje je bila prvič tiskana. Ti dodatki pa so zanimivi tudi zato, ker nam v teku časa kažejo napredovanje naše slovenščine. Vrh tega je častiti izdatelj navedeno knjigo obogatil s pregledom vseh po Slomšku izdanih del in pa s črticami životopisa njegovega. —

Ker so Slomškovski spisi v resnici svetinje naroda slovenskega, zato bilo bi breztaktno, cepiti dlako o oblikah pri kritiki njegovih pesmi. Jedro vsaki pesmi Slomškovi je čisto zlato; da se o oblikah sèm ter tje dá kaj reči, ne dá se tajiti, kajti to sam je vedel blagi pesnik, ko mi je v pismu leta 1853. pisal tako le: „Jaz na oblike menda premalo, nasprotniki moji pa preveč gledajo.“ Cepiti tedaj v tem oziru dlako, kakor sem gori rekel, bilo bi skruniti spomin preblagega možá, ki ima neizmerne zasluge za narod, — ro-

doljuba z dušo in telesom, ki mi je v zadnjem svojem pismu 1. avgusta 1862. leta — tedaj malo tednov pred smrtjo — pisal: „Vi, predragi moj Janez, ne veste, kake nadloge pri nas imamo; zaupam pa v Boga, da nas nasprotniki ne bodo potlačili, akoravno nas neprenehoma črnijo — post tenebras spero lucem“. — Tako je govoril slovenski škup, ki je do zadnjega dihljeja razodeval plamteče rodoljubje svoje tudi v dejanji, zvest svojemu geslu, ki mi ga je v pismu 15. januarija 1861. tako le izrazil: „Res, da se nam Slovencem godí kakor piščetom, ki čivkajo in bi radi izleteli, pa ne vedó ne kamo, ne kako, in če nas sosede prašajo: kaj bi radi? jim ne vemo povedati prav za prav kaj. Ostanimo zvesti katoličani, Avstrijani in pa Slovenci: to troje bode naj naše, drugo nam bo navrženo.“

Po vsem tem bode naj tedaj 1. del Slomšekove literarne zapuščine toplo priporočan veliki množini Slovencev, ki se še niso izneverili navedenemu Slomškovemu geslu, — geslu starodavnemu naroda slovenskega!

Dr. Jan. Bleiweis.

Mnogovrstne novice.

* *Slavni vojskovodja Černajev na Turškem bojišču* se je rodil l. 1828. iz stare plemenite rodovine Ruske. Leta 1848. je postal naddesetnik (feldvebelj) v Pavlovskem polku carske garde. Leta 1851. je dovršil vojaške študije akademije v Nikolajevem. Kmalu potem je bil vreden v vrsto izgledne kavalerije in artilerije in po tukaj dovršenih študijah je stopil v službo generalštaba 4. krdela pešcev. Odslej ga je svet videl vojskovati se v boji ob Donavi, na Sebastopolji, v Kavkazu in centralni Aziji. Reči se sme, da Černajev od leta 1853—1866 ni več prišel iz ognja bojev. Ob Donavi se je vojskoval v 23 bojih, v Kavkazu v 24; samostojen poveljnik je bil v 20 bitvah. Njegove izvanredne zasluge pa so bile odlikovane po toliko častnih redih in drugih častnih znamenjih, da je malo generalov, katerih prsi bi kinčalo toliko redov. Leta 1867. je bil penzioniran, čez pol leta pa spet v dejansko službo poklican. Dne 20. junija 1875. leta je stopil definitivno v pokoj. Od onega časa je vredoval časnik „Ruski mir“. Kot pisatelj pa si ni mogel takih laborov pridobiti, kakor si jih je pridobil kot vojak. Zdaj ga vidimo zopet na bojišču v Srbski armadi. Naj bi mu vojna sreča tukaj tako mila bila kakor prejšnja leta v tolikih bitvah za Rusijo!

Zabavno berilo.

Pogovor Ljubljanskega „turčina“, Slovana in pravičnega Nemca o dogodbah na jugu.

(Kraj: Ljubljanska kavarna.)

Turčin (prebravši „N. fr. Presse“). No, pa so le zopet ti pritlikovci Srbski dobro otepeni bili, ha, ha!

Slovan. Kje li? V novi „Pressi“ morda! V „Politiki“, „Obzoru“ in slovenskih časnikih se bere ravno nasprotno.

Nemec. Tudi Dunajski „Tagblatt“, čegar poročila so bila do zdaj skoro brez izjeme resnična, piše o zmagi Srbov in Črnogorcev.

Turčin. Smešno! Kdo bo takim listom verjel, kdo jih celó bral! Jaz verjamem le „N. Fr. Presse“, našemu „Tagblattu“ —

Slovan. In drugim „turškim“ listom. To so vam evangelij!